

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

**Факультет Педагогічний
Кафедра початкової освіти**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ДИТИНОЦЕНТРИЗМ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма 013 «Початкова освіта»

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
початкової освіти
Протокол № 7 від 12 грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Дитиноцентризм в освітньому просторі НУШ
Викладач (-і)	доцент Ілійчук Любомира Василівна
Контактний телефон викладача	+380507075060
E-mail викладача	liubomyra.iliichuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно з розкладом
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом вивчення навчальної дисципліни є:</u> ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретико-методологічними і методичними основами організації освітнього середовища Нової української школи на засадах дитиноцентризму. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти отримують знання про основні положення і концептуальні засади Нової української школи, особливості організації освітнього простору НУШ, розвиток ідей дитиноцентризму у педагогічній теорії і практиці та їх впровадження в сучасних умовах впровадження концепції НУШ, шляхи реалізації принципів дитиноцентризму в освітньому просторі Нової української школи, особливості оцінювання навчальних досягнень учнів в умовах НУШ, партнерську взаємодію учасників освітнього процесу в Новій українській школі, нові професійні ролі і завдання сучасного вчителя в контексті реалізації Концепції Нової української школи.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою вивчення навчальної дисципліни є:</u> підготовка здобувачів вищої освіти до організації освітнього середовища у початковій школі, ознайомлення їх із теоретико-методологічними основами організації освітнього простору Нової української школи на засадах дитиноцентризму, формування у них відповідних професійних умінь, навичок і компетентностей, а також здатності використовувати їх у своїй майбутній професійній діяльності. <u>Основними цілями вивчення навчальної дисципліни є:</u> ознайомлення здобувачів вищої освіти із особливостями організації освітнього процесу у сучасній початковій школі на засадах дитиноцентризму; формування у них комплексу педагогічних умінь, навичок і компетентностей, необхідних для здійснення функцій вчителя початкових класів відповідно до потреб Нової української школи, зокрема здатності здійснювати пошук, аналізувати, систематизувати й узагальнювати інформацію щодо шляхів організації освітнього середовища та особливостей оцінювання навчальних досягнень учнів в НУШ, вирішувати стандартні та творчі професійні завдання, що виникають в освітній практиці початкової школи на засадах дитиноцентризму, урахувати вікові та індивідуальні особливості здобувачів початкової освіти у процесі організації освітнього процесу в НУШ, а також готовності до практичного використання системи педагогічних знань, умінь і навичок та сформованих компетентностей в освітньому процесі сучасної початкової школи відповідно до вимог НУШ.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<u>Загальні компетентності:</u> ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-4. Здатність працювати в команді, міжособистісної взаємодії. ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). <u>Фахові (спеціальні) компетентності:</u> СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність. СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.	

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Програмні результати навчання:

ПР-01. Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08. Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-13. Здатність організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-14. Здатність забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПР-15. Здатність здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна/ Вибіркова
5	013 Початкова освіта	3	Вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість годин		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Тема 1. Розвиток ідей дитиноцентризму в	2	2	10

педагогічній теорії та практиці			
Тема 2. Концептуальні засади Нової української школи крізь призму ідей дитиноцентризму	2	4	10
Тема 3. Особливості організації освітнього середовища НУШ у контексті реалізації ідей дитиноцентризму	2	4	10
Тема 4. Шляхи реалізації ідей дитиноцентризму в освітньому просторі НУШ	2	4	10
Тема 5. Врахування вікових та індивідуальних особливостей здобувачів початкової освіти у процесі організації освітнього процесу в НУШ	2	2	10
Тема 6. Професійні ролі і завдання сучасного вчителя в контексті реалізації ідей дитиноцентризму в умовах НУШ	2	2	10
ЗАГ.	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік. Оцінювання здійснюється на основі накопичувальної системи оцінювання знань за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 75 балів. Контрольна робота – 15 балів. Самостійна робота (індивідуальне/творче завдання) – 10 балів.
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 15 балів. Самостійна робота – 10 балів.
Семінарські/практичні заняття	Максимальна оцінка – 10 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

1. <u>Письмові роботи</u> виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі. 2. <u>Академічна доброчесність</u>. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/. 3. <u>Відвідування занять</u>. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19 травня 2023 р.). https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом	
---	--

ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.)
<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. **Неформальна освіта.** Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»
<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Барабаш О. Педагогіка партнерства – сучасний тип взаємодії між учасниками освітнього процесу. *Учитель початкової школи*. 2018. № 8. С. 3–7.
2. Василега О. Адаптаційно-ігровий цикл навчання: урахування вікових особливостей дітей 6–8-річного віку в контексті впровадження НУШ. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. С. 12–15.
3. Вашуленко М. Надзвичайну для НУШ актуальність дослідницька має діяльність: формування дослідницьких умінь на уроках української мови. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. С. 3–6.
4. Гетьман О. Щоб у навчанні мати успіхи помітні, освоюєм стратегії новітні: застосування прийомів розвитку критичного мислення на уроках навчання грамоти. *Учитель початкової школи*. 2019. № 9. С. 32–34.
5. Гонківська О. В. Парадигми особистісно зорієнтованого підходу до виховання дитини. *Виховна робота в школі*. 2019. № 4. С. 5–6.
6. Гриценко О. Інформаційно-методичне забезпечення реалізації Держстандарту початкової освіти на основі роботи творчої групи. *Початкова школа*. 2018. № 3. С.1–5.
7. Гущина Н. І., Орлова Т. Г., Кондратова Л. Г. Нова українська школа: організація позаурочної діяльності в початковій школі на засадах партнерської взаємодії учасників освітнього процесу : навч.-метод. посіб. К.: Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.
8. Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п#Text>
9. Дробчак Я. Урок-мандрівка як засіб формування в учнів початкової школи ключових компетентностей. *Початкова школа*. 2019. № 6. С. 51–53.
10. Іщенко О. Інтегрований підручник як основа формування «компетенцій майбутнього в учнів Нової української школи. *Початкова школа*. 2019. № 2. С. 38–39.
11. Квас О. Дитиноцентризм у науках про виховання: історичний аспект : монографія. Дрогобич, 2011. 300 с.
12. Кириленко С. Інноваційні освітні технології в реалізації концепції Нової української школи. *Інформаційний збірник для директора школи та зав. дит. сад.* 2019. № 6. С. 4–14.
13. Кірик М., Данилова Л. Нова українська школа : організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти : навчально-методичний посібник. Львів : Світ, 2019. 136 с.
14. Кононенко Ю.Г. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу Нової української школи. *Інформаційний збірник та коментарі МОНУ*. 2018. № 5. С. 23–25.
15. Косарева Н.П. Сучасний погляд на превентивне виховання в Новій українській школі. *Виховна робота в школі*. 2018. № 5. С. 31–42.
16. Космовський Б. Конструювання і моделювання в Новій українській школі. *Початкова школа*. 2019. № 6. С. 11–16.
17. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору. Київ : Педагогічна думка. 2008. 424 с.
18. Кремень В. Г. Про «Дитиноцентризм», або Чому освіта України потребує структурних змін. *Щоденна всеукраїнська газета «День»*. 2009. № 210 (3130). С. 1-6.
19. Курило В. Створення успішного освітнього середовища для гармонійного розвитку молодшого школяра. *Початкова школа*. 2019. № 2. С.1–4.
20. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти : Наказ МОН №813 від 13.07.2021 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>
21. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. 40 с. URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

22. Нова українська школа : поради вихователю групи продовженого дня у закладах загальної середньої освіти : навчально-метод. посіб. Львів : Світ, 2019. 208 с.
23. Нова українська школа: поради для вчителя : навчально-метод. посіб. / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
24. Семчук Н. Нова українська школа : перша сходинка у реформуванні галузі освіти. *Інформаційний збірник для директора школи та зав. дит. сад.* 2019. № 6. С. 14–18.
25. Сесик О. О. Педагогіка партнерства – ключовий компонент формули «нової школи». *Виховна робота в школі.* 2017. № 3. С. 2–4.
26. Смоляк В. Ефективне освітнє середовище: налагоджуємо співпрацю всіх учасників навчального процесу : модель персонального навчального середовища вчителя початкової школи. *Учитель початкової школи.* 2018. № 4. С. 3–6.
27. Юрченко О. Навчання в радість : способи мотивування молодших школярів до навчання у школі. *Учитель початкової школи.* 2019. № 9. С. 35–37.

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти

Любомира ІЛІЙЧУК

